

Andrzej Pilipiuk - Tajemství vody

(Tajemnice wody)

Máš problémy s duchy předků? Něco ti šramotí v domě? Soused je upír? Zajdi za Jakubem Vandrácem, nejlepším občanským exorcistou z celé země! Žije v zapadlé vesnici na východě, živí se vlastní pálenkou a vypadá jako starý pytlák, ale nedej na zdání! Ještě se nevyskytl upír, mimozemšťan, vlkodlak nebo přízrak, se kterým by si neporadil nebojácný vymítač v gumákách.

Něco se stalo. Jakub Vandráček to poznal ihned. Těly rekreantů, polehávajících na oblázkové pláži, proběhla vlna vzrušení. Lidé zvedali hlavy, potom někteří vstali a spěchali za kavárnu. Exorcista zůstal na místě. Přijel si odpočinout, lékaři mu doporučili hodně slunka a málo nervů. Jim se to řeklo. Městečko se mu nelíbilo. Všechno ho tady dráždilo. Betonové molo s desítkami uvázaných loděk, putyka s názvem "Skličko" nebo tak nějak, ohavný penzion Svazu učitelů osídlený houfem odporných špekounů a stejně odpornými buchtami, krámk, kde mohl člověk stát dlouhé fronty a stejně nic nedostal. Kromě toho mu doktoři přísně *zakázali* pít. A navíc ta dieta...

„Až budu zase ve Voj slavičích, hned mi bude desetkrát líp," pronesl do prázdna.

Vstal a popotáhl si pomuchlané džíny. Hleděl na ně s nechutí. Nejlepší se cítil v gatích ruské uniformy a v německé vojenské blůze, ale chodit v nich mezi lidmi se styděl... Jakub zamračeně pohlížel na hladinu přehrady, zvlněnou mírným vánkem. Někde dole byly zatopené domy.

„To nebyl dobrý nápad," řekl sám k sobě.

Potom hned zmlkl. Jednak by ho mohl někdo slyšet, jednak je samomluva příznakem jakési duševní choroby. Alespoň to tvrdil jeho přítel kněz Wilkowski, jehož dílem byl ostatně i zdejší pobyt.

Dav na konci pláže houstnul.

„K nehoď se lidé vždycky seběhnou," pronesl opět sám k sobě.

Dávné zvyky nelze jen tak vykořenit. Chtě nechtě se tam vydal také. Minul kavárnu, kde prodávali odpornou zmrzlinu, lepící se na jazyk a *zanechávající pocit* mastnoty, zato zcela bez chuti. Před kavárnou plulo po hladině hejno labutí a žebalo.

Jakub podvědomě zajel rukou do kapsy, ale nenašel tam smyčku z brzdového lanka, kterou s sebou nosíval. Chvilí teskně pohlížel na ptáky. Byli vypasení jako vepřici.

„Buďte rádi, že je tu tolik lidí," ucedil nenávisně. „Když vezmu v úvahu, že vážíte dobrých deset kilo, byla by z vás slušná polívka, a navíc prvotřídní pečínka. Přidat ještě nádivku z jablek, co rostou v opuštěné Mištalově zahradě, hned za mým plotem, to by byla hostina. A kapku lavorovice..."

Potom si vzpomněl, že Jozef Pačenko přestal doma pálit. Byli tady ovšem i jiní, ale jejich pálenka byla slabá a vyráběná z podezřelých surovin. Na Trušance sice zůstalo pár zdrojů chutné a laciné kořalky, ale i ty rychle vysychaly. „Úpadková doba," sdělil labutím.

Labutím se tento bláznivý stařík, který jenom žvanil a nic jim neházel, evidentně nelíbil, a začaly na něho syčet. Vyplázl na ně jazyk a šel dál. Dav byl opravdu hustý. Jakub poznal staříka, kterého občas vídal v parku u penzionu. Jak se jmenuje? Robert... Robert Klos. Ale není příbuzný toho Kloze, co o něm natočili film Jakub se *ho* už na to ptal. *Byl* učitelem na průmyslovce v penzi.

„Co se tady děje?" zeptal se.

Stařík se otočil.

„Á, to jste vy," zaradoval se. „Utopil se jeden z těch učitelských holobrádků. Zrovna ho poldové vylovili. Vypadá děsně. Celý krk má modrý, jako by ho někdo škrtil. A na těch modřinách má takový zelený šlem. Prostě hnus. Už ho strčili do pytle a čekají na člun. Odvezou ho do Serocku, zřejmě k pitvě."

„Zelený šlem, trochu jako sulc?“ „Berete mi to z huby. Hnus.“

Jakub přivřel oči. Na něco si vzpomněl. Vzpomínka byla mlhavá, kdysi v dětství o něčem takovém slyšel. Co to konkrétně bylo? Poznamenal si to, v noci to promyslí. Stejně nemůže spát. Ale proč vlastně čekat na noc? Šel na molo. Usedl na betonové schůdky, zul se a ponořil nohy do vody. Začal vzpomínat. Už něco takového zažil. V Uchani nebo ve Vojslavicích, ale zřejmě přece jen ve Voj slavičích. Jezírka u zámku. Ale co to bylo? Ze zamyšlení ho vytrhl rozhovor vedený na nedaleké loďce.

„Tvrdím, že to udělal psychopat. A není to první případ.“

„Asi sedmý za tři roky,“ pronesl afektovaně ženský hlas. „Vždycky mladí lidé, a vždycky modřiny na krku, jako po skrčení.“

„A všechno pomatlané tím zeleným svinstvem,“ dodal někdo třetí.

„Nejčastěji hynou po setmění,“ první hlas. „A nikdy nebyli opilí. Chápu, že opilec může spadnout do vody a už nevylézt, ale proč se utopil ten kluk z jachtařského tábora? Nikdo mi nenamluví, že neuměl plavat.“

„A co ten skaut? Zašel do vody po pás a potom zmizel, jako by šlápl do díry. A přitom je tady mělko.“

„Lidi to viděli?“

„Ovšem. Půlka jejich družiny, nebo jak tomu říkají. A stejné stopy.“

„Nikdo mi nenamluví, že pod vodou řádí sladkovodní žralok.“

„Žralok asi ne, ale blázen nebo uchyl s dýchací maskou a bombami na zádech.“

„Uchyl, hm... to by se poznalo.“

„To víš, poldové to nepřiznají. Pokazili by si statistiku. Víc mě zajímá ten zelený šlem.“

„Co je na něm zajímavého?“ zasáhla opět žena. „Nějaký bahno ze dna.“

„Kdepak bahno. Nikdy jsem zelené bahno neviděl.“

„Třeba nějaké řasy.“

„To už spíš odpady. Chemie, víte?“

„Třeba z těch odpadů zmutovaly řasy.“

„Nikdo mi nenamluví, že řasy škrtí lidi.“

Jakub pohlédl na hodinky a ulekl se. Do oběda v jídelně zbývá patnáct minut a ještě se musí převléknout. Jen nerad se vydal zpátky. Stihl to. V jídelně všichni komentovali událost, ale nic nového se nedověděl. A hned po obědě ho zdejší doktor Workowski zatáhl do své ordinace.

„Jak se cítíte?“ začal.

„Jak odtud zmizím, hned mi bude líp,“ odpověděl Jakub zachmuřeně.

Lékař se usmál.

„Co vám tady chybí?“

„Týráte mě, hned po ránu rozcvička pro zlepšení kondice.“

Prosím, mávám rukama, nenaříkám, ale proč? Vsadím se, že za rok nebo dva zestárnu tak, že budu potřebovat hůl. To se lidem stává. Ale pořád budu mít svůj člun a koně. Když budu muset nakoupit, sednu na koně a pojedu.“

„Jednoho dne se na toho svého koně nevyškrábete, pane Jakube. Co potom? Jistě, doma si můžete přistavit štafle, ale u krámu? Požádáte o pomoc známé?“

„Prdlajs. Zbytečně nejsem potomek kozáků. Hvízdnu a kůň si lehne. Nasednu, a vstane. Jinak bych ježdění už dávno nechal. Nohy mi našťestí slouží. Možná ne tak dobře jako za války, kdy jsme jako partyzáni kopali do friců tak dlouho, dokud nechcípili, ale sláva Bohu není to nejhorší.“

„Změřím vám tlak.“

„Jak je libo, ale připadá mi, že mi tlak vyskočí už při pomyšlení na jeho měření.“

„Povězte upřímně: nemáte doktory rád?“

„Proč by ne. Jsou v čajku.“

„Rozčilila vás dnešní nehoda?"

„Ten kluk, co se utopil? Jistě. Škoda ho. Mohl z něho vyrůst řádný člověk."

„*Zajímavý názor*. A kdyby vyrostl neřád?"

„To se nedá vyloučit. Ale lidi jsou většinou dobří, tedy statisticky. I když by mě zajímalo, co to měl kolem krku za zeleň."

„Jakou zeleň?"

„Jakýsi šlem."

„Podívám se na to."

„Vy ho budete pitvat?"

„Ne, ale přizvali mě na konzilium."

„Nevěděl jsem, že se konzilia dělají i mrtvým."

„Někdy. Je tady těch případů jaksi moc. Jestli to dělá nějaký blázen, musí ho chytit. Ale tím se netrapte. Není to váš problém, leda byste vlezl do vody a on zaútočil."

„Nekoupal jsem se už deset let, ale je možné si půjčit šlapadlo a zajet do rákosí u protějšího břehu ulovit vypaseného labuťáka. To by bylo něco," vyklouzlo nečekaně z podvědomí.

„Připomínám, že máte dietu," zavrčel doktor.

„Myslím na ni furt. Až se vrátím do Starého Majdanu, vezmu bajonet, půjdu do lesa, *zaříznu* divočáka a s kamarády ho zbaštíme. A vám taky pošlu kousek."

„Mockrát děkuji!"

„A co můj tlak, lapiduchu?"

„V pořádku. Hlavně se nerozčilujte, nepijte a dodržujte pokyny. Bude to dobré. A jestli vás labuť dráždí, nechod'te se promenovat tam, kde plavou. Co srdce nevidí, to srdce nezeli."

Tuto noc Jakub vyklouzl ze svého pokoje. Vylezl oknem a sešplhal po hromosvodu. Nebylo to snadné, přece jen má svá léta, ale podařilo se. Podobně jako přelezení zdi. U vody nikdo nebyl. U kavárny, kde touto dobou bylo pusto, si Jakub půjčil sekeru. Ve svitu měsíce, občas pronikajícím mraky, se hladina nějak divně leskla. Vyšel na molo. Snažil se pohybovat tiše pro případ, že by nějaký noční strážný hlídal loďky. Za chvíli došel na místo, kde už žádné nebyly. Přistoupil k zábradlí a zahleděl se do vody. Na hladinou se vznášel mlžný opar. Vytáhl placatici a maličko si lokl. Pro povzbuzení paměti zvetšelé věkem.

„Bílá voda," vzpomněl si.

Vytáhl z tašky malé kukátko a začal se rozhlížet. Po chvíli zahlédl skvrnu podivně světlé, zářící vody.

„Je tam," broukl k měsíci. „Všechno jak má být."

Skvrna rostla. Voda se podobala mléku. Mihotala se, vábila. Jakub si pomalu uvázal kolem pasu důkladný řetěz, jehož oba konce pečlivě připevnil k zábradlí, načež spustil do vody jednu nohu. Bílá skvrna se *začala* blížit a současně byla pořád méně patrná. Jakub čekal. Jen pevněji stiskl topůrko sekery.

Už si myslel, že to vzdá, když ho něco popadlo za nohu a silně jí škublo. Ale řetěz vydržel. Ono ve vodě se tak lehce nevzdalo. Škublo znovu. Pocítil kostnaté prsty zaťaté do kůže. Voda zabublala. Těsně před třetím škubnutím udeřil sekerou. Ostří se zaseklo do něčeho tvrdého, a o vteřinu později topůrko prasklo silným trhnutím. Stisk na noze zmizel.

Stařík vstal, uvolnil řetěz a vracel se na břeh. Už na něj nic neútočilo. Na promenádě rozsvítil na chvíli baterku. Čekal, že bude mít na noze zelený šlem, ale bylo ho tolik, až se vyděsil. Nabral trošku do lahvičky a potom si opláchl nohu v nejbližší louži. Návrat po hromosvodu byl mimořádně obtížný, ale zvládl ho.

Ráno, jakmile jeho spolubydlící odešel, Jakub vytáhl lahvičku a zvědavě do ní nahlédl. Byl v ní nějaký podivný, zelený sliz. Odšrouboval víčko a začichal. Sliz páchl bahnem a ještě něčím povědomým. Jakub se potutelně usmál a postavil otevřenou lahvičku na parapet.

Po obědě se k pokusu vrátil. Voda se odpařila. Na dně byla tenká vrstvička zeleného

svinstva. Jakub k ní přičichl.

„Zelená plíseň," pronesl slavnostně a pak se vydal za doktorem.

Doktor seděl v ordinaci a něco si prohlížel pod mikroskopem.

„Á, to jste vy," zaradoval se.

„Já. Co jste zjistil na konziliu?"

„Zkoumali jsme tu zeleň. Víte, co to je? Obyčejná zelená plíseň, jenom trošku rozmočená. Ale mám pro vás ještě jednu zajímavou informaci, jenom prosím, abyste ji prozatím nerozhlašoval."

„Jsem jedno ucho."

„Našli toho potápěče."

„Cože?"

„Chlapíka, který plaval pod vodou s bombami na zádech a topil děti. Tentokrát mu to nevyšlo. Poškodil si náustek a utopil se. Našli ho dneska ráno."

„Neměl rozbitou hlavu?"

„Ne. Proč se ptáte?"

„Napadlo mě, že mu mohl někdo při utopení pomoci. Nemá to význam."

Večer zašel Jakub k vodě. Chodil po molu a zamyšleně sledoval hladinu. Labutě na něho zlostně syčely, ale nevěnoval jim pozornost. A uspěl. Potkal svého známého Roberta.

„Vítejte, pane Vandráčku. Co tu děláte?"

„Dobrý den. Ale jen tak."

„Slyšel jste o tom úchylovi, co ho vylovili u Serocku?"

„Slyšel."

„Ještě klika, že mu uklouzla noha. Za chvíli bych začal věřit v nečisté síly."

„Nečisté síly?"

„Ano. Když jsem před válkou začínal svou pedagogickou dráhu, ocitl jsem se v jedné vísce na Polesí. Několik let předtím tam byla povodeň. Zaplavila část vesnického hřbitova. Začaly se topit děti a lidé říkali, že řádí vodníci. Jak jsem uviděl ten zelený šlem, přímo to mnou otřásl, protože tenkrát ti utopení ho také mívali. Až po mém odjezdu jsem se doslechl, že sedláci vylovili z vody jakousi potvoru a tvrdili, že je to vodník. Dokonce proběhlo jakési vyšetřování."

„Nevíte, kdy se ten potápěč utopil?"

„Ten den, co vylovili toho kluka, jak jsme se tehdy potkali. Ležel ve vodě už dva dny."

„Takže to nebyl on."

„Co tím chcete říct?"

„Mám být upřímný?"

„Jistě."

Jakub si povytáhl nohavici a sundal ponožku. Na kůži byly dobře patrné modré otisky prstů, které se sevřely silou kleští.

„Bože! Odkud to máte?"

„Byl jsem v noci tady. Strčil jsem nohu do vody a chytil mě."

„Nežertujete?"

„Ne. Mám taky trochu té zeleně, co jsem sundal z vlastní nohy."

„Co je to?"

„Rozmočená zelená plíseň."

Bývalý učitel se hluboce zamyslel.

„Praštil jsem ho sekerou, nejspíš do hlavy. Kdyby to byl ten potápěč, měl by v hlavě díru. Taky musel být pořádně zaklesnutý o dno, když mě mohl tahat takovou silou."

„Žijeme ve dvacátém století."

Jakub si vzpomněl, jak čaroval, jak v temných lesích bojoval s knězi Svantovíta, jak v mauzoleu vrazil Leninovi osikový kůl do hrudi. Život ve dvacátém století byl luxus, který si

mohl dovolit jen málokdo. On ne.

„Nevěříte mi?“

„Upřímně řečeno, moc ne.“

„Nemůžu svá slova dokázat. Ledaže... Sejdeme se tady v noci.“

„Souhlasím. Kdy a kde?“

„U kavárny. V jedenáct.“

„Ve třiadvacet. Dobře. Co budeme dělat?“

„Půjdeme na stejné místo a zase zkusíme ponořit nohu.“

„A smím se zeptat, kdo bude tak riskovat?“

„Třeba já. Ale můžeme to udělat jinak. Můžete přinést hák?“

„Nejezdím na dovolenou s hákem.“

„Ale vedle penzionu je bedna s protipožárním náradím. Tam jeden visí.“

„To bude krádež.“

„Ráno ho vrátíme. Když půjde všechno dobře.“

„A když špatně?“

„Pak bude vrácení háku problémem našich dědiců.“

Bývalý učitel se ušklíbl, ale přikývl na souhlas.

Klos se poněkud opozdil. Krádež háku bez předběžné přípravy není jednoduchá.

„Už jsem si myslel, že nepřijdete,“ řekl Jakub.

„Proč bych neměl přijít?“

„Mohl jste se polekat. Už jsem všechno připravil. Jdeme.“

Vstoupili na molo. Na jeho konci stála nesvítilí lampa, od které vedly vytržené kabely.

„Zatracení vandalové,“ prohlásil Robert.

„Jistě... vandalové. Obujte si holínky.“

„Bez nich to nepůjde?“

„Raději ne.“

Jakub vytáhl z tašky řetěz.

„Nechcete mě náhodou utopit?“

„Co vás napadá.“

Uvázal známého kolem pasu a usadil ho na okraj mola.

„Teď stačí čekat?“ zeptal se Robert. „Jak víte, že připlave zrovna dneska?“

„Vodník má místo mozku vodu, útočí vždycky, když ucítí kořist.“

„Dobře. Ještě otázku. Kde se vzal vodník v přehradě vybudované komunisty?“

„To je jednoduché. Zatopili kus údolí. Někde dole musel být hřbitov. Stačilo, aby ho zaplavilo tolik špinavé vody, že zlikvidovala posvěcení. Desakralizace. Takže vstal z hrobu...“

„Jakube...“

„Ano?“

„Chytil mě...“

Ve vodě opravdu probíhal nějaký boj. Bývalého učitele něco silně škubalo za nohu. Řetěz se napjal a zaříz se mu do břicha. Jakub se pochmurně usmál a potom botou shodil do vody jeden odizolovaný kabel. Záblesk a zaškvíření. V hlubině to zavířilo.

„Pustil,“ vytáhl Robert nohu z vody.

Byl bledý jako zeď. Jakub rozsvítil baterku a sklonil se nad hladinu. Potom prudce ponořil hák a vytáhl na molo něco podivného.

„Rychle na břeh,“ křikl na Roberta.

Stařík shodil holínky a rozběhl se. Jakub se pustil za ním, přičemž vlekl onu věc. Záhy se ocitli v křoví u pláže. Rozsvítili dvě baterky a v jejich světle užasle zírali na svou kořist. To, co vytáhli z vody, připomínalo rozmočenou egyptskou mumii, ale bez obvazů. Hýbala se.

„Utečme,“ jekal učitel.

„Ne. Zatím je omráčený elektřinou. Musíme s ním skoncovat. Skoč do loděnice a sbal

kanystř s benzinem, já ho pohlídám."

Jakub čekal dlouho, než se jeho známý vrátil s kanystrem ukradeného benzínu. Druhá krádež v životě a obě jedné noci. Vodník se svíjel připoutaný řetězem ke stromu.

„Neuvolní se?" zneklidněl Robert a postavil kanystř na zem.

„Přelámal jsem mu prsty."

Robert polil monstrum benzinem. Vodník děsně zaskřehotal, přestal se snahou osvobodit se a snažil se je zasáhnout svými drápy.

„Máš oheň?"

„Mám."

Jakub zapálil smotané noviny a hodil je na vodníka. Vyšlehly plameny. Po několika minutách plamen pohasl.

„Jak je to s tvou vírou v pověry?" usmál se Jakub.

„Proboha... To bylo neuvěřitelné."

„Na," přistrčil mu placatíci. „Kopni to do sebe a jdi spát. Já ještě vypnu kabel a uklidím. A hák vrať zpátky."

„Co když je tam ještě jeden? Radši na molo nechod'..."

„Moje riziko."

Učitel zmizel ve tmě. Jakub šel na molo. Holínky svázal provázkem a potom se věnoval drátům vyvedeným z lampy. Právě uvažoval, který je kladný a který záporný, když za sebou zaslechl zachmuřený hlas.

„Lovíme rybičky elektřinou, dědo? Prosím doklady."

Otočil se a uviděl dva urostlé poldy. Obvinili ho z vloupání do loděnice a z krádeže kanystř benzínu, ničení přírodního prostředí rozléváním benzínu v lese a žhářství, a také z pytláctví.

Naštěstí doktor Workowski požádaný o konzultaci prohlásil, že jeho pacient trpí stařeckou demencí a navíc je náměsíčný. A opravdu, otisky prstů sňaté z kanystř ho očistily z části obvinění, z ostatního se taky nějak vylhal. O pytláctví se nedalo mluvit, protože v těchto končinách nikdo neviděl ryby už celá léta.

Uplynulo pět měsíců, než si Jakub uvědomil ještě jednu věc. Vodník spálený oné noci neměl na hlavě díru od sekery.

přeložil Pavel Weigel